

Sygn. akt V CZ 83/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

SSN Maria Szulc

w sprawie z powództwa J. J.

przeciwko D. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 stycznia 2014 r.,

zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 14 czerwca 2013 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 14 czerwca 2013 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację pozwaną wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w B. z 20 lutego 2013 r. w związku z nieuiszczeniem w terminie opłaty od tego środka odwoławczego. W ocenie Sądu Apelacyjnego, termin do wniesienia opłaty, przy uwzględnieniu treści art. 112 ust. 3 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.; dalej – u.k.s.c.), rozpoczął bieg 2 kwietnia 2013 r., tj. w dacie doręczenia pełnomocnikowi pozwaną postanowienia Sądu Apelacyjnego z 27 marca 2013 r. dotyczącego zwolnienia pozwaną od opłaty od apelacji powyżej kwoty 2.000 zł. Pozwana nie opłaciła środka odwoławczego w terminie.

W zażaleniu na postanowienie z 14 czerwca 2013 r. pozwana zarzuciła, że zapadło ono z naruszeniem art. 112 ust. 2 w zw. z art. 112 ust. 2 u.k.s.c. przez przyjęcie wykładni rozszerzającej i zastosowanie tego przepisu także do określenia momentu, z którym powstaje obowiązek uiszczenia opłaty sądowej przez stronę, której wniosek o zwolnienie od kosztów został w części oddalony.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Z akt sprawy wynika, że postanowieniem z 20 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwaną na rzecz powódki kwotę 456.500 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od 29 sierpnia 2011 r. oraz kwotę 12.034 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz nakazał pobrać od pozwaną na rzecz Skarbu Państwa kwotę 21.825 zł tytułem uzupełnienia opłaty od pozwu, od której uiszczenia powódka została zwolniona (k. 273). Od tego wyroku pełnomocnik pozwaną 21 marca 2013 r. wniósł apelację z wnioskiem o zwolnienie pozwaną od opłaty sądowej od tego środka odwoławczego. Postanowieniem z 27 marca 2013 r. Sąd Okręgowy zwolnił pozwaną w części od opłaty od apelacji, tj. ponad kwotę 2.000 zł, a w pozostałej części wniosek ten oddalił (k. 280). Odpis orzeczenia został doręczony pełnomocnikowi pozwaną 2 kwietnia 2013 r. (k. 283). Zarządzeniem z 24 kwietnia 2013 r. wezwano pełnomocnika pozwaną do uiszczenia opłaty od

apelacji w wysokości 2.000 zł (k. 282 verte), ale wniesiony przez pozwaną środek odwoławczy odrzucono z uwagi uchybienie terminowi do jego opłacenia.

2. W przepisie art. 112 ust. 3 u.k.s.c., obowiązującym od 19 kwietnia 2010 r., w związku z wejściem w życie ustawy z 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 7, poz. 45), przewidziano sytuację, w której nie stosuje się określonego w art. 112 ust. 2 u.k.s.c. wymogu wezwania strony do opłacenia środka zaskarżenia. Zmiana treści art. 112 u.k.s.c. miała na celu przyspieszenie postępowania w wypadku, kiedy czynności za stronę wykonuje fachowy pełnomocnik, a charakter tych czynności nie wymaga dodatkowych wskazówek ze strony sądu. Fachowy pełnomocnik reprezentujący stronę ma - co do zasady - wynikający z art. 130² § 1 k.p.c. obowiązek samodzielnego określenia i wniesienia opłaty stałej lub stosunkowej, obliczonej od podanej przez stronę wartości przedmiotu sporu. W stanie prawnym obowiązującym przed nowelizacją art. 112 u.k.s.c. przyjmowano, że także strony reprezentowane przez profesjonalistów, które nie uzyskały wnioskowanego zwolnienia od opłat sądowych, mają obowiązek wniesienia wymaganej opłaty dopiero na wezwanie przewodniczącego (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 28 listopada 2006 r., III CZP 98/06, OSNC 2007, nr 9, poz. 131 i postanowienie Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2008 r., II UZ 47/07, OSNP 2009, nr 9-10, poz. 129). W tej sytuacji ustawodawca uznał za konieczne znowelizowanie art. 112 u.k.s.c. i określenie wymagań stawianych fachowym pełnomocnikom przy wnoszeniu środków zaskarżenia podlegających opłacie. Zgodnie z art. 112 ust. 3 u.k.s.c., jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego i wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym – od dnia jego ogłoszenia. Przy tym wyłączona została zasada ustalona w art. 112 ust. 2 u.k.s.c., w myśl której jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem

terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma na podstawie art. 130 k.p.c.

W art. 112 ust. 3 u.k.s.c. ustawodawca wyznaczył termin do uiszczenia opłaty sądowej, a jednocześnie wyłączył obowiązek wzywania profesjonalnego pełnomocnika przez sąd do wykonania tego obowiązku, co oznacza, że pełnomocnik powinien sam obliczyć i przekazać opłatę w powyższym terminie. Konsekwencją niewniesienia prawidłowej opłaty od apelacji w ciągu tygodnia od otrzymania odpisu postanowienia o negatywnym załatwieniu wniosku (zażalenia) w przedmiocie zwolnienia od kosztów związanych z jej wniesieniem, jest odrzucenie apelacji jako nieopłaconej. Przepis ten ma zastosowanie także w razie częściowego oddalenia wniosku strony o zwolnienie jej od kosztów sądowych, gdyż ustawodawca nie uzależnił zastosowania normy w nim wyrażonej od tego, czy wniosek strony o zwolnienie od kosztów sądowych zostanie oddalony w całości lub w części. Przez pojęcie oddalenia należy zatem rozumieć każde oddalenie, tj. zarówno całkowite jak i częściowe. Za takim rozumieniem art. 112 ust. 3 u.k.s.c. przemawia cel jego ustanowienia, aktualny także w razie częściowego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, polegający na przyspieszeniu postępowań sądowych oraz odciążeniu sądów od dokonywania czynności związanych z wzywaniem stron reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników o uiszczenie opłat sądowych w sytuacji, gdy konieczność uiszczenia opłaty i jej wysokość wynika jednoznacznie z przepisów u.k.s.c. oraz orzeczeń sądów w przedmiocie złożonego przez stronę wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Powyższy pogląd jest utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2012 r., V CZ 18/12, LEX nr 1232483; z 13 kwietnia 2012 r., I CZ 36/12, niepubl., z 3 lutego 2012 r., I CZ 172/11, niepubl., z 28 września 2011 r., I CZ 86/11, niepubl., z 21 lipca 2011 r., V CZ 30/11, niepubl.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

